

Ta in ien jab ito tak?

1/11/2022

Māke lak ian ej ñan armij ro rejanin de epāake COVID-19, ako rejañin de alikkar teej ko aer ako wor aer kakōlle. Ej kōmman am jab kebaak ro jōt bwe kwonjab kanañinmij armij ro jōt ilo am jab jela kake. Kwojjab aikuj in māke lak iam ilo mweo imōm elikin am epāake nañinmej eo ñe ejimwe ien wā in COVID-19 ako ñe kwar nañinmej in COVID-19 ilo raan ko 90 eliktata. Juon armij ekar nañinmej in COVID-19 ilo an armij eo kar

Juon armij ear lukkun kebāak ej melelein:

- Kwar ebaak lok jān 6 ne jān juon armij eo ewor kij in nañinmij eo ibben ñan aoleben joñan ien eo kin 15 minit ak aitoklok ilo juon ien 24 awa.
- Kwar lale juon armij ilo mweo imōm enañinmij kin COVID-19.
- Kwar kaju kebaak juon armij eo ewōr COVID-19 ibben (kwar bokwōj ak umaiki er)
- Kwar kōjberbal kein mōñā im idaak ibben armij eo ewōr COVID-19 ibben.
- Armij eo ewōr COVID-19 ibben ear maje, bokbok, ak ilo juon wāween lewaj pilil in dānin an emenono ñan kwe.

Ekanak māj turin ro jōt.

Aurok in ekanak māj ilo loblej im ilo turin ro jōt ñan ñe emōj an 10 raan jān raan eo kwar epāake nañinmej eo eliktata. Jab etal ñan jikin ko ebin ekanak māj ie ilo raan kein 10, ainwot juon jikin ekjōjaej ako moña.

Kwoj aikuj in make lak iam ilo mweo ñan 5 raan ñe:

- **Ejañin mōj am wā.** Ej melelein ejanin mōj am bōke wā in COVID-19 eo.
- **Ejjab jejjot ien wā in COVID-19 ko am ñe emōj an wōr am.** Ej melelein ke kwōjañin de wā in kakajur im emōj an laplok jān 5 alloñ jān ien eo kwar bōke wā eo kein 2 ilo Pfizer ako Moderna wā eo ako laplok jān 2 alloñ ñan Johnson & Johnson wā eo. Emaroñ in bar melelein ke 1 wōt wā in Pfizer ako Moderna wā eo. Ajiri ro 5-17 yiio ejañin jejjot ien wā ko aer kin COVID-19 wā ko ñe emōj an 1 wōt wā in Pfizer wā; wā in kakajur ko rejjab koba ippen tōl in make lak iam ko ñan ajiri kio.

Ñaat eo imaron kabōjrak ien jab ito tak eo ao?

Kwemaroñ in kajemlōk in māke lak iam ko ilo mweo imōm elikin 5 likio in raan ñe ejelok am kakōlle. Kwemaroñ in rol lak ñan jermal, jikuul, im burookraam ko jōt ñe kwonij ekanak am juon [maaj eo eman joñan](#) pelakin ro jōt im ilo loblej ilo bar 5 raan ko elikin an jemlok ien māke lak iaam ilo mweo imōm. Menin ej jibañ kōjbarok ro jōt.

Jōt armij remaroñ in aikuj in māke lak iam ako jenolōk ñan elaplak jān 5 raan kinke jikin eo rej jokwe ie ako jermal ej likit er im ro jōt ilo kauwōtata elap jān COVID. Armij ro rej jokwe ako jermal ilo juon jikin eo eloñ armij ie ainwot juon jikin kalbuuj, juon jikin lale armij im aitok ien lale ie, ako juon jikin kakije an juon armij [tōl kein](#) jān CDC. Rijerbal in jikin ejmour rej aikuj in loore [tōl kein](#) jān CDC.

Bok teej 5 raan elikin am kar epāake naninmej eo ako ñe enij wōr am kakōlle in COVID-19.

Mennin ej kōmman an bwe joñan nañinmej eo iloan enbwinim ñan an walok ilo teej ko. Pād wōt mwemom maien erooltok teej eo am. Ñe ejjab alikkar teej eo am ilo ien in, kwemaroñ in kajemlōk ien make lak iam ilo mweo imōm. Ñe kwojjab maroñ in teej elikin 5 raan in make lak iam, ako kwoj kelet in jab teej, kwoj aikuj in pād wot ilo mweo imōm ñan ñe emōj an 10 raan jān ien eo eliktata kwar itok im epāake armij eo ej nañinmej in COVID-19. Ñe enij alikkar teej eo am, jenolōk [ilo mweo imōm](#).

Lale [kakōlle](#) ko an COVID-19. Jenolōk ilo mweo imōm im bōk teej ilo ien eo emōkaj tata ñe kwonij nañinmej.

Jejella ke ewor en emaroñ bar nañinmej in COVID-19. Jōt armij remaroñ teej positive elikin aer kar COVID-19 jokdron ñe rekar make lak iaer im rejjab kawatata ñan armej ro jet. CDC im Utah Ra eo an Ejmour ej rōjañ ke kwon jab bar teej ne emōj ñan **diklak jen 90 raan** (emaroñ in 3 allon) jen jinion an kar alikkar teej eo am ñan COVID-19, ñan ñe ekaal ako enana lak kakōlle ko am. Botaab, ñe ewor am kakōlle kāal ako emōj an **laplok jān 90 raan ko** jān ien eo ekkar alikkar teej eo am.

Jej bar jella ke ewōr juon an armij ro ededelok aer wā maroñ in bōke COVID-19 (nae etan case eo ej duojtok), im emaron in lukkun bobrae im jej rōjañ ñan eok bwe kwon bōke teej 5 raan elikin am kar epāake, jokdoon ñe kwar wā.

Bed wōt mweo imōm im ejab iturin armij ro jet joñan wōt am maron.

- Kwe jab aikuj in etal ñan jermal, jikuul ak makūtkūt ko ālikin jikuul, ien jar ko, kakobaba ko an baamle, ak makūtkūt ko jet ilo am make lak iam ilo mweo imōm. Bed wōt mweo imōm ijellokun am etal in bukōtlok jibañ in taktō.
- Lale ñan kakōlle in COVID-19 aolep raan iumin 10 raan elikin am epāake, koba ippen bok bwil ñe emaroñ. Bok teej ilo ien eo emōkaj tata ñe ewōr kakōlle in COVID-19.
- Kadiklok joñan rilowaj ñan mweo imōm.
- Jab itotak ñan ñe ejemlōk ien māke lak iam eo am. Bōk teej 5 raan elikin am kar epāake nañinmej eo im kōmman bwe alikkar in teej eo am enjab alikkar mōkta jān am itotak. Jab itotak ñan ñe ewōr am kakōlle in COVID-19. Ekanak māj turin ro jōt ñe kwoj itotak.
- Melelein mennin ej pād jab diklok jen 6 ne ak 2 meter (tarrin am eloke beim 2 alen) jen armij ro jet.